

La crisi ens obliga

GABRIEL JANER MANILA La revista BUC, que edita la Xarxa Vives amb la intenció de donar compte de les publicacions que treuen a llum les universitats que en formen part, ha publicat recentment una entrevista a

la professora Adela Cortina, catedràtica d'Ètica i Filosofia Política al País Valencià. No he de dir, perquè es tracta d'una dona que ha dedicat la seva vida a la investigació i a la docència en el camp filosòfic, fins a quin extrem defensa i promou la necessitat d'activar el pensament, tot i que adverteix que no està de moda. La filosofia, diu, ha d'estimular la capacitat de discerniment, ha de contribuir a recuperar el pols de la reflexió.

M'ha cridat l'atenció, sobretot, una afirmació que la revista reproduïx a la portada. La professora Cortina proposa: "Hem de convertir les masses en pobles". I he pensat que es tracta d'un bell projecte, especialment seductor. En llegir l'entrevista, he tractat de fixar l'atenció en el context en què se situa la frase. Llavors diu que una de les funcions de la matèria que ensenya hauria d'esser "forjar ciutadans que puguin saber-se i sentir-se lliures i iguals. Hem de convertir les masses en pobles".

Es tracta d'una proposta que ens arriba de lluny. Per als homes i les dones de la Segona República, l'educació dels ciutadans fou el primer objectiu. I entenien per ciutadà la persona culta, responsable, lliure, compromesa en la lluita per assolir la dignitat humana. La idea potser l'havien après dels demòcrates d'Atenes, del temps de Pericles. Llavors, l'educació del ciutadà havia de dirigir-se a formar persones capaces de pensar per elles mateixes, responsables de la qualitat del seu entorn, convençudes que la solidaritat i la tolerància són a la base de la justícia.

Però aquella afirmació, reproduïda a la portada de la revista i destacada tot just a l'inici de l'entrevista fins a fer-la servir de títol, m'ha portat a la memòria una petita anècdota que em va contar fa molts d'anys don Andreu Crespí, l'il·lustre polític, pedagog i científic republicà.

El cas és que em referia un míting de Gabriel Alomar en un teatre de Ciutat. Alomar parlava, justament, de l'educació del ciutadà. I tancà el discurs amb aquestes paraules rotundes: "Hem de convertir la plebs amb poble". No és difícil d'entendre. La plebs podria ésser l'equivalent de les masses, avui abocades al consum desprietat, a l'egoïsme i a la despersonalització. Sense cap més inquietud que anar de compres. És evident que la dèria del consum s'ha vist reduïda per la crisi econòmica.

La crisi ens obliga a viure d'amor i d'aigua fresca.

Quan Gabriel Alomar va baixar de l'entarimat, després del míting, Andreu Crespí s'hi acostà. Li féu una pregunta:

- Ha dit: Hem de convertir la plebs en poble. I com es fa, això?

Gabriel Alomar alçà les espatlles i va dir:

- No ho sé.

Probablement, la professora Cortina em diria que es tracta d'estimular la gent a la reflexió. Però la gent s'estima més veure cintes de vídeo.